

İNTERNET ORTAMINDA ÇOCUK İSTİSMARININ ÖNLENMESİ

Çocuk istismarı, internet kullanımının yaygınlaşmasıyla, sanal ortamda da işlenen bir suç haline gelmiştir.

Sanal ortam, tüm yaş guruplarında olduğu üzere çocukların da mağdur olmasına neden olabilmektedir. Teknolojik imkanların artması ve internet kullanımıyla ortaya **çıkan çevrimiçi çocuk istismarının**, internet kullanımının yaygınlaşmasına paralel olarak daha da yaygınlaşacağı öngörülebilir bir durumdur.

Çocuklara yönelik cinsel istismarı açıklayabilmek amacıyla yapılan tanımlar arasında Dünya Sağlık Örgütü tarafından yapılan tanımlama, Aktepe (2009) tarafından şöyle aktarılmıştır:

Çocuğun içinde bulunduğu durumu bütünüyle kavramaya ve değerlendirmeye yetecek olgunluğa erişmeden, yasaları ve toplumsal kuralları ihlal ederek cinsel aktivitede bulunulmasıdır.

Tanımda belirtilen istismar vakalarının, internet ortamında gerçekleştirilmesi durumunda, gerçekleşen suç emniyetin kriminal literatüründe “**çevrimiçi çocuk istismarı**” olarak adlandırılmaktadır.

Çocuğa karşı cinsel istismar, anne, baba, çocuğun arkadaşı, kardeşi, üvey ebeveynler, komşu, öğretmen, tanıdık diğer kişiler başta olmak üzere, herhangi tanıdık olmayan bir yabancı tarafından da yapılabilmektedir.

Sanal dünyada gerçekleşen cinsel istismar konularında en sık karşılaşılan örnekler:

- Temas içermeyen cinsel istismar suçunun gerçekleşmesini müteakip görsel materyallerin kayıt altına alınarak siber zorbalıkta kullanılması,
- Elde edilen görüntülerin cinsel dokunma yoluyla cinsel istismar için tehdit unsuru olarak kullanılması,
- Tehditle çocukların teşhircilik ve röntgencilik doğrultusunda kullanılmasıdır.

İstismar olayları genellikle çocuğun yakını veya yakın çevredeki tanıdıkları tarafından gerçekleştirildiğinden, olayların açığa çıkması, aydınlatılması kısa sürede mümkün olamamakta ve istismar suçu uzun süreçte sıklıkla tekrar edilebilmektedir.

➔ Çocuğun istismarı suç olmakla birlikte görüntülerin sanal ortama yüklenmesine neden olmak, görüntülerin yayılmasına aracılık etmek de çocuğun cinsel istismarı suçunun kapsamında değerlendirilmektedir.

➔ İnternet kullanımının yaygınlaşmasıyla, birçok suç türünde olduğu gibi cinsel istismar olayları, sanal ortamda da gerçekleşmeye başlamış ve çocukların cinsel obje olarak kullanıldığı görsellerin teşhir edilmesi suçunun görülme sıklığı artmıştır.

Sanal ortamda sahte hesaplar ve sahte profiller aracılığıyla kandırılan çocuklar cinsel istismara maruz kalabilmektedirler.

ÇEVİRİMİÇİ ÇOCUK İSTİSMARINA KARŞI ŞU ÖNLEMLER ALINABİLİR:

- Bir çocuk uyumak için yatak odasına geçtiğinde, odasında sanal dünya ile iletişim kurabileceği telefonu var ise, fiziki olarak yalnız olmasına karşın, sanal kullanıcılarından dolayı asla yalnız değildir. Uyku vaktinde çocukların telefonları ile yatak odalarına gitmemeleri gerektiği hususunda onlarla uzlaşılması fayda sağlayabilir.
- Sanal risklere karşı, evde ortak cep telefonu kullanma alışkanlığı oluşturmak için aile üyeleriyle müşterek bir karar alınmaya çalışılmalıdır.
- Çocuğun ziyaret edebileceği web siteleri ile ilgili onunla uzlaşılmalıdır.
- Çocuğun erişim sağlayacağı web sitelerinin yaşına uygun olmasına dikkat edilmeli ve zararlı içerik barındıran web sitelerine karşı filtre yazılımlar kullanılmalıdır.
- Eğitim-öğretim amaçlı internet kullanımı haricinde, vakit geçirme amaçlı internet kullanımı sınırlandırılmalıdır.
- Çocukların internet üzerinden edindiği arkadaşların çocuklarla yaş farkı gözetilmeli ve sosyal medya takipçilerinin fiziki çevrede teyit edilebilir kişiler olduklarından kesinlikle emin olunmalıdır.

- Çocuklara, kişisel bilgilerin sadece kendilerine özel olduğu hususunda bilgilendirme yapılmalıdır.

- Çocuklara, internette kötü bir durumda karşılaşmaları halinde yaşadıkları olayı ebeveynlerine anlatmaları gerektiğini ifade edilmelidir. Bu gibi bir durumun yaşanması halinde, çocukları suçlayıcı bir tavır takınılmamalı ve onlara dair güvence verilmelidir.
- İnternet kullanımı çocuğun fiziki çevre ile iletişimini koparacak bir düzeye geldiyse, bir uzmana başvurarak profesyonel yardım alınmalıdır.
- İstismar konulu bir şüphe durumunda, elde edilen bilgiler gecikmeksizin ve eksiksiz olarak güvenlik güçleriyle paylaşılmalıdır.

- ➔ Çocuğun cinsel istismarı konusunda sağlık çalışanları, aile ve okulun bilgi sahibi olması, çocuğa yaşına uygun cinsel eğitimin verilmesi, **suçun gerçekleşmeden önlenmesine** değerli bir katkı sunabilir.
- ➔ Bu sebeple internet ortamında istismarın önlenmesi amacıyla çocukla etkileşimde olan bütün kişi ve kurumlar çocuğu korumak amacıyla işbirliği içinde olmalıdır.

Kaynakça

Çalışkan, M. Toplum Ve Suç Araştırmalarında Sınırları Aşan Bir Suç: “Çevrimiçi Çocuk İstismarı” Ve Bu Suça Karşı Alınabilecek Önlemler. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 61, 122-131; (2019).